

بررسی چالش‌های حمل‌ونقل ریلی، تعرفه‌های ترجیحی و موانع تجاری در مبادلات ایران و ترکیه

نشست میز تجاری ترکیه با حضور فعالان اقتصادی، نمایندگان بخش حمل‌ونقل ریلی و مسئولان مرتبط در اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد. در این نشست، مهم‌ترین چالش‌های تجاری میان ایران و ترکیه از جمله هزینه‌های ناشی از قوانین آنتی‌دامپینگ، مشکلات تعرفه‌های ترجیحی، محدودیت‌های حمل‌ونقل ریلی، کمبود واگن و توسعه زیرساخت‌های مرزی مورد بررسی قرار گرفت و شرکت‌کنندگان راهکارهای پیشنهادی خود را برای تسهیل تجارت میان دو کشور ارائه کردند.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، سهند شهبازی، مسئول میزهای تجاری اتاق بازرگانی تبریز از پیگیری مسائل و چالش‌های فعالان اقتصادی در حوزه تجارت با ترکیه خبر داد و گفت: در جلسات گذشته، موضوعات مختلفی از سوی بخش خصوصی و همچنین دستگاه‌های دولتی مطرح و بررسی شده که بخش قابل توجهی از آن‌ها به نتیجه رسیده و رفع شده است، اما همچنان چند مورد مهم باقی مانده که نیازمند پیگیری و حل و فصل است. شهبازی با اشاره به یکی از مهم‌ترین مشکلات موجود در تجارت با ترکیه اظهار کرد: یکی از این موارد، اخذ هزینه موسوم به «کوتا» برای تریلی‌های ایرانی ورودی به ترکیه است. این هزینه در برخی محصولات، از جمله شیشه، اکنون به بیش از هزار دلار رسیده است. وی افزود: در ابتدای اجرای این قانون، هزینه‌های دریافت شده موجب افزایش قیمت تمام شده محصولات می‌شد، اما در شرایط فعلی این رقم به اندازه‌ای افزایش یافته که قدرت رقابت تولیدکنندگان و صادرکنندگان ایرانی را در بازار ترکیه تحت تأثیر قرار داده است. شهبازی با بیان اینکه لازم است این موضوع در کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و ترکیه مطرح شود، گفت: بخشی از این هزینه‌ها مربوط به عوارض ترانزیتی بوده و بخش دیگر نیز در قالب سیاست‌های حمایتی ترکیه از تولیدکنندگان داخلی، به ویژه در صنعت شیشه، اعمال می‌شود. مسئول میزهای تجاری اتاق تبریز همچنین به موضوع حمل و نقل ریلی میان ایران و ترکیه اشاره کرد و افزود: در حال حاضر دو مسیر ریلی در این حوزه مطرح است؛ مسیر مرز رازی که فعال است و مسیر چشمه‌تپا که در حال برنامه‌ریزی و احداث قرار دارد. با راه‌اندازی ایستگاه جدید، فرآیند حمل و نقل ریلی میان دو کشور با سرعت و سهولت بیشتری انجام خواهد شد. وی ادامه داد: به منظور بررسی دقیق‌تر چالش‌ها و ظرفیت‌های موجود در این بخش، در نشست اخیر از سه شرکت فعال در حوزه حمل و نقل ریلی استان دعوت شد تا مسائل و پیشنهادهای خود را مطرح کنند.

بازنگری در تعرفه‌های ترجیحی می‌تواند بخشی از مشکلات تجاری با ترکیه را حل کند

رضا کامی، رئیس انجمن کارگزاران گمرکی استان آذربایجان شرقی با اشاره به چالش‌های موجود در تجارت ایران و ترکیه، ریشه بخشی از مشکلات فعلی را در توافقنامه تجارت ترجیحی میان دو کشور دانست. کامی اظهار کرد: توافقنامه تجارت ترجیحی ایران و ترکیه سال 2014؛ پیش منقذ شد، اما پس از آن مقررات وارداتی ایران چندین بار تغییر کرد و در نتیجه، تعدادی از کالاهایی که مشمول تعرفه‌های ترجیحی بودند، از فهرست این توافق خارج شدند. وی افزود: اگر در این زمینه بازنگری صورت گیرد و فهرست کالاهای مشمول تعرفه ترجیحی مجدداً مورد بررسی قرار گیرد، بخش مهمی از مشکلات تجاری میان دو کشور برطرف خواهد شد. کامی با اشاره به چالش‌های صنعت شیشه در بازار ترکیه گفت: در این بخش، فشار و حمایت تولیدکنندگان داخلی ترکیه نقش پررنگی در اعمال محدودیت‌ها و افزایش هزینه‌ها دارد و این موضوع رقابت‌پذیری صادرکنندگان ایرانی را تحت تأثیر قرار داده است. رئیس انجمن کارگزاران گمرکی آذربایجان شرقی همچنین به هزینه‌های مضاعف ناشی از تحریم‌ها اشاره کرد و افزود: در برخی موارد، صادرکنندگان ایرانی برای دور زدن محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها ناچار هستند صادرات خود را با نام کشورهای دیگر انجام دهند. در چنین شرایطی، هزینه دریافت گواهی مبدأ از کشور ثالث نیز به هزینه‌های صادرات اضافه می‌شود که در نهایت افزایش قیمت تمام شده کالا را به دنبال دارد. وی تأکید کرد: مجموعه این عوامل موجب افزایش هزینه‌های تجارت خارجی و کاهش قدرت رقابت صادرکنندگان ایرانی در بازارهای هدف شده است.

علی اصغر عباس زاده، ناظر کل گمرکات استان آذربایجان شرقی و مدیرکل گمرک تبریز با اشاره به وضعیت فعالیت مرزهای کشور اظهار کرد: مرزهای بین ایران و ترکیه به صورت ۲۴ ساعته فعال هستند، اما این موضوع بیشتر در حوزه تردد مسافری صدق می‌کند. در بخش تجاری، برای انجام فرآیندهای پذیرش و ترخیص کالا، حضور همزمان تمامی دستگاه‌ها و ارگان‌های مرتبط ضروری است و همین مسئله محدودیت‌هایی را ایجاد می‌کند و به نوعی فقط بخش تجاری مرز بازرگان به شکل 24 ساعته است و مرزهای رازی و سرو در محدوده اوقات اداری فعال هستند.

توسعه زیرساخت‌های ریلی رازی و چشمه‌تپا ظرفیت تجارت ایران و ترکیه را افزایش می‌دهد

علی جریبی، معاون مدیرکل راه آهن آذربایجان با اشاره به روند رو به رشد حمل و نقل ریلی در استان، از ثبت آمارهای امیدوارکننده در ایستگاه مرزی رازی خبر داد و گفت: اتفاقات مثبتی در حوزه حمل و نقل بین‌المللی ریلی در حال وقوع است و طی ۸۰ روز نخست سال جاری، شاهد افزایش چشمگیر صادرات و واردات از طریق شبکه ریلی استان بوده‌ایم. وی افزود: در بخش صادرات، تعداد واگن‌های جابه‌جا شده طی 80 روز نخست سال جاری به 3702 واگن افزایش یافته که رشد 265 درصدی را نشان می‌دهد. همچنین در حوزه تناژ حمل شده نیز نسبت به سال گذشته رشد ۳۷ درصدی به ثبت رسیده است. جریبی تأکید کرد: توسعه زیرساخت‌های ریلی و رفع موانع موجود می‌تواند نقش مهمی در تسهیل تجارت میان ایران و ترکیه و افزایش سهم حمل و نقل ریلی در مبادلات دو کشور ایفا کند.

وی اظهار کرد: در حوزه واردات نیز شاهد رشد قابل توجهی هستیم؛ به طوری که تعداد واگن‌های ورودی در 80 روز اول سال جاری به ۲۵۶ واگن رسیده که رشدی 77 درصدی را

نشان می‌دهد. همچنین میزان بار جابه جا شده از 6477 تن به 11701 تن افزایش یافته که بیانگر رشد 94 درصدی در تناژ حمل شده است. جریبی افزود: به طور کلی حمل و نقل ریلی حدود 252 درصد در 80 روز اول سال جاری نسبت به زمان مشابه سال قبل افزایش را نشان می‌دهد. وی با اشاره به ظرفیت‌های مرز ریلی رازی گفت: در حال حاضر این مرز دارای چهار خط ریلی فعال است و برای احداث پنج خط جدید نیز برنامه ریزی شده است. در صورت اجرای این طرح، ظرفیت صادرات و جابه جایی کالا از این مسیر تا دو برابر افزایش خواهد یافت. جریبی در ادامه به پروژه ریلی چشمه ثریا اشاره کرد و آن را یکی از طرح‌های مهم و ملی در حوزه حمل و نقل دانست. وی گفت: مسیر ریلی تبریز تا چشمه ثریا حدود ۲۹۰ کیلومتر طول دارد که از این میزان، ۸۰ کیلومتر در مسیر تبریز تا مرند قرار گرفته و نیازمند اصلاح و ارتقای خط موجود است. وی ادامه داد: ۲۱۰ کیلومتر باقی مانده از مرند تا چشمه ثریا به عنوان مسیر جدید تعریف شده که مطالعات فنی و بررسی‌های زیست محیطی آن انجام شده و اکنون در مرحله جذب سرمایه گذار قرار دارد. جریبی خاطرنشان کرد: در سوی مقابل مرز نیز تنها ۲۷ کیلومتر خط ریلی تا نقطه اتصال با شبکه ریلی ایران باقی مانده است و با تکمیل این پروژه، بستر مناسبی برای توسعه مبادلات تجاری و ترانزیتی میان ایران، ترکیه و کشورهای منطقه فراهم خواهد شد. فعالان حمل و نقل ریلی خواستار افزایش واگن‌های مسقف در مسیر ایران و ترکیه شدند

نمایندگان شرکت‌های حمل و نقل ریلی در نشست بررسی چالش‌های تجارت و حمل و نقل ایران و ترکیه، بر ضرورت افزایش تعداد واگن‌های مسقف در مسیرهای منتهی به ایران تأکید کردند.

فعالان این حوزه با اشاره به محدودیت‌های موجود در ناوگان ریلی اظهار کردند: امکان بارگیری و حمل برخی کالاها و محصولات با واگن‌های لبه بلند وجود ندارد و برای جابه جایی این محموله‌ها نیاز به واگن‌های مسقف احساس می‌شود. به گفته آن‌ها، یکی از دلایل کمبود واگن در مسیر ایران، نبود بار مناسب پس از عبور از مرز رازی است. از آنجا که طرف ترکیه ای در مسیر بازگشت درآمد قابل توجهی از جابه جایی بار به مقصد ایران کسب نمی‌کند، تمایل کمتری برای اعزام واگن به این مسیر دارد و ترجیح می‌دهد واگن‌های خود را به مقاصد اروپایی اختصاص دهد. نمایندگان شرکت‌های حمل و نقل ریلی همچنین به محدودیت‌های موجود در پایانه سهلان اشاره کرده و گفتند: ظرفیت ترخیص روزانه در این مجموعه حداکثر حدود ۱۲ واگن است که پاسخگوی حجم فعلی مبادلات نیست و موجب ایجاد گلوگاه در فرآیند حمل و نقل و ترخیص کالا می‌شود. آن‌ها افزودند: تأخیر در تخلیه و ترخیص محموله‌ها، به ویژه برای کالاهای فسادپذیر، مشکلات جدی ایجاد کرده و در برخی موارد منجر به افت کیفیت یا از بین رفتن بخشی از محصولات می‌شود.

فعالان این بخش خواستار افزایش ظرفیت تخلیه و ترخیص در سهلان، توسعه زیرساخت‌های ریلی و همچنین رایزنی برای تأمین واگن‌های مورد نیاز شدند تا روند مبادلات تجاری میان ایران و ترکیه با سرعت و کارایی بیشتری انجام گیرد. حاضران در ادامه این نشست ضمن تأکید بر ضرورت بازنگری در برخی مقررات تجاری و گمرکی، توسعه مسیرهای ریلی رازی و چشمه ثریا، افزایش ظرفیت ترخیص کالا و تأمین واگن‌های مورد نیاز را از مهم‌ترین الزامات رشد مبادلات تجاری ایران و ترکیه عنوان کردند.